



Ministerie van Justitie en Veiligheid
Postbus 20301
2500 EH DEN HAAG

Datum
22 oktober 2019

Geachte heer/mevrouw,

Ons kenmerk
uit-1177

Reactie van NPO in verband met de Consultatie van het voorontwerp voor het Implementatiewetsvoorstel Richtlijn Online Omroepdiensten

Onderwerp
Consultatie wetsvoorstel
Richtlijn Online
Omroepdiensten

De Richtlijn Online Omroepdiensten (hierna: Richtlijn) beoogt de grensoverschrijdende verstrekking van online diensten ter ondersteuning van uitzendingen en de doorgifte van televisie- en radioprogramma's te bevorderen. Dat gebeurt door licentieverlening aan omroepen te vergemakkelijken door het land van oorsprong-beginsel voor online omroepdiensten te introduceren en daarnaast voor distributeurs rechtenverzekering te faciliteren door middel van (verplicht) collectief beheer van bepaalde rechten. Dat is uiteraard een goed streven dat wij ondersteunen.

Behandeld door

E-mail

Graag wil de NPO wat punten voor verbetering aan u voorleggen. Op onderdelen gaat het wetsvoorstel namelijk verder dan de Richtlijn voorschrijft, waardoor er reden is aan te nemen dat de huidige vergoedingsstroom naar de belangrijkste makers ter discussie zal komen te staan met als gevolg dat de bestaande onderhandelde, zeer gebalanceerde set afspraken en vergoedingen, die rust heeft gecreëerd, eveneens in het gedrang kan komen.

Telefoonnummer

Ook lijkt het wetsvoorstel een open invitatie te zijn tot nog meer CBO's. Tijdens een recente bijeenkomst van de Vereniging voor Auteursrecht lieten de aanwezigen wat dat betreft alvast een amuse proeven.

Bijlagen

-

We treffen in de toelichting op het wetsvoorstel evenwel geen impactanalyse aan van de (financiële) gevolgen van het wetsvoorstel en wat dat betekent voor de creativiteit in Nederland. Die gevolgen lijken ons significant. Immers, valt de euro maar 1x uit te geven. Wij zijn er van overtuigd dat investeringen in content tot meer content leidt, waar de makers uiteraard van mee zullen profiteren. Wanneer er minder overblijft voor het maken van nieuwe content, bijt de slang echter in zijn staart.

Kopie aan

-

Wetgever gaat verder dan Richtlijn

De wetgever heeft er voor gekozen verder te gaan dan de Richtlijn voorschrijft bij de volgende onderwerpen:

1. Retransmissie en directe injectie voor binnenlandse situaties. We begrijpen artikel 8 van de Richtlijn aldus dat de regeling van de directe injectie is bedoeld voor grensoverschrijdende gevallen. Dat is immers wat de Richtlijn wil regelen. Over de mogelijke toepassing op binnenlandse gevallen staat niets vermeld, maar gezien de bevoegdheid van de Europese regelgever ten opzichte van de nationale, kan dit alleen betrekking hebben op zaken die de interne markt raken en niet de puur binnenlandse verspreiding. Bij de retransmissie-regeling bepaalt de Richtlijn in artikel 7 wel dat een lidstaat deze van toepassing *kan* verklaren



Pagina

2

Datum

22 oktober 2019

Ons kenmerk

uit-1177

op puur binnenlandse gevallen. De wetgever heeft ervoor gekozen van deze mogelijkheid van binnenlandse regeling gebruik te maken, maar maakt niet duidelijk waarom daarvoor is gekozen, in welke context en hoe zich dit verhoudt tot de beperkte regeling (internationale verspreiding) die de Richtlijn primair regelt. Dit is des te belangrijker nu er in Nederland sprake is van een uitvoerig onderhandelde en gebalanceerde regeling. Misschien niet perfect, maar wel werkzaam en nog belangrijker: voor alle betrokkenen aanvaardbaar. Het verbreken van deze balans gaat onherroepelijk tot valpartijen leiden.

2. Collectief beheer voor directe injectie. Verplicht collectief beheer bij de directe injectie is optioneel in de Richtlijn. Nut en noodzaak waarom de wetgever van deze optie gebruik heeft gemaakt wordt niet duidelijk gemaakt. De (belangrijkste) makers (in praktijk innen de CBO's ook voor niet- hoofdmakers) hebben immers al via het bestaande artikel 45d lid 2 Aw voor de directe injectie een vergoedingsaanspraak via de CBO's, die via het bestaande Convenant met RODAP verder is uitgewerkt.
3. Doorkruisen van het vermoeden van overdracht voor kabeldoorgifte (en directe injectie) vloeit niet voort uit de Richtlijn. Waarom daarvoor gekozen is, is ook hier niet duidelijk, maar wel omstreden, aangezien het in strijd is met de Berner Conventie en met het principe van rechtenconcentratie bij de producent.

Bovengenoemde keuzes zetten de bestaande vergoedingenstroom aan de CBO's, evenals de honoraria voor filmmakers, onder druk. Dit heeft bovendien grote impact op de financierings- en productiepraktijk, zonder dat daarvoor in de Richtlijn een grondslag is, althans zonder dat dit beoogd is.

De in het nieuwe artikel 45d lid 2 voorgestelde regeling geeft volgens NPO zeer waarschijnlijk onterecht aanleiding tot aanvullende aanspraken op een billijke proportionele vergoeding. Daarom zou dit onderdeel van het voorstel geschrapt moeten worden. Een minder goede oplossing zou nog zijn om tenminste in de toelichting op te nemen dat het verplichte collectief beheer (voor alle makers) geen aanleiding mag en kan zijn om tot een hogere vergoeding te komen dan de reeds bestaande vergoedingsaanspraken. Immers, het gaat hier niet om nieuwe exploitatievormen. Mocht het voorkomen van aanvullende aanspraken al bedoeld zijn met de zin "*Er is geen aanleiding om te veronderstellen dat deze vergoeding anders begroot zal worden dan de collectief beheerde vergoeding waar de maker aanspraak op zou kunnen maken via artikel 26a, nu het om dezelfde openbaarmakingshandeling gaat.*", dan behoeft deze zin verduidelijking, omdat er iets anders lijkt te staan en in ieder geval te vrijblijvend is. We benadrukken het belang van een dergelijke toelichting, aangezien er geen sprake is van nieuwe verspreidingswijzen en/of nieuwe inkomsten en de koek niet groter wordt. De Richtlijn heeft tot doel bestaande exploitatiewijzen gemakkelijker te maken en niet om een nieuwe inkomstenstroom mogelijk te maken en zeker niet als dit uiteindelijk ten koste gaat van de hoeveelheid content die geproduceerd wordt. Dan wordt het kind met het badwater weggespoeld. Meer content leidt tot meer vergoedingen voor makers, niet de aanspraak als zodanig. Producenten zijn immers bij voorbaat genoodzaakt een kosten-baten analyse te maken.

Ook zou in artikel 45d lid 2 nieuw derde volzin ten minste het woord '*Eenieder*' vervangen moeten worden door '*ieder ander (organisme) dan de omroeporganisatie*', aangezien er anders het misverstand ontstaat dat het hier ook kan gaan om de omroep zelf, wat niet zo is. De bedoeling is om collectief vergoedingen veilig te stellen voor makers jegens distributeurs of derden, die omroepuitzendingen doorgeven/verspreiden. Het gaat hier nadrukkelijk niet om de omroep zelf, die immers al betaalt op grond van 45d lid 1 AW.



Pagina

3

Datum

22 oktober 2019

Ons kenmerk

uit-1177

Gezamenlijke verantwoordelijkheid

In artikel 12c AW is de term 'gezamenlijke verantwoordelijkheid' niet correct. In de Richtlijn staat dat de openbaarmaking als één handeling van mededeling aan het publiek is aan te merken, waarvoor toestemming van de rechthebbenden nodig is. In overweging 20 van de Richtlijn staat dat de omroep en de distributeur de toestemming moeten krijgen voor hun specifieke bijdrage aan de enkele handeling van mededeling aan het publiek. Dat is iets anders dan 'gezamenlijke verantwoordelijkheid'. Namelijk ieder heeft een afzonderlijke verantwoordelijkheid voor de eigen bijdrage. De terminologie wekt dus een verkeerd begrip op. In overweging 20 van de Richtlijn staat zelfs nadrukkelijk dat de bijdrage géén aanleiding mag geven tot gezamenlijke aansprakelijkheid. En dat is nu precies wat 'gezamenlijke verantwoordelijkheid' wél suggereert.

Het noemen van gezamenlijke verantwoordelijkheid en hoofdelijke aansprakelijkheid komt uit de toelichting bij artikel 45d lid 2 van de huidige Auteurswet en ook dat zou gecorrigeerd moeten worden.

Ook moet duidelijk worden gemaakt dat de toestemming voor de omroep individueel geregeld kan worden. Dus distributeurs zijn gebonden aan collectief beheer, maar dat geldt volgens de Richtlijn niet voor de omroep, zie artikel 8 lid 2 en artikel 5 lid 1 van de Richtlijn. Dat zou opgenomen moeten worden in de toelichting bij het wetsvoorstel.

Oorsprongsland-beginsel

Gelet op de introductie van het belangrijke instrument van het oorsprongsland-beginsel om online rechten te regelen, is het van belang dat de afbakening hiervan helder is. In praktijk zijn er vele tussenvormen van financiering en samenwerking met producenten. Voor deze vormen is het niet duidelijk of die onder het oorsprongsland-beginsel vallen.

Ook hier geldt weer dat de NPO vreest dat deze regeling onterecht aangegrepen zal worden door CBO's om online rechten tegen een hogere vergoeding te verlenen. Dit kan nooit de bedoeling van de Richtlijn zijn, terwijl de ervaring leert dat hierop wel wordt geanticipeerd. Ook vragen we ons af wat de Richtlijn hiermee precies heeft willen veranderen. Juist nieuws en actualiteiten zijn sterk nationaal en regionaal gebonden en het ligt niet voor de hand dat de vraag naar juist deze producties groot is en op problemen stuiten bij de rechtenclearing.

Conclusie

Gelet op de gevolgen van de keuzes van de wetgever voor de partijen die het betreft, is een implementatiewet zonder dat nut en noodzaak voldoende zijn onderzocht, niet het aangewezen instrument om verder te gaan dan de Richtlijn heeft beoogd. De afweging van de alle belangen en het overzien van de gevolgen voor de praktijk hoort eerder thuis bij de komende evaluatie van het auteurscontractenrecht.

Met vriendelijke groet,

Ronald Vecht
Hoofd Juridische Zaken